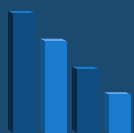

Årsberetning 2021

Danske
Vandværker

Indhold

Grafik: Adobe Stock

Kilder: Medmindre andet er angivet, er foto og tal vist i

"Årsberetning 2021" Danske Vandværkers egne foto og tal.

Formandens tilbageblik på 2021 4

Medlemmer 6

Pandemi, vandforsyning og vandråd	6
Regionens arbejde	6
Vedtægtsændring og nye kræfter	6

Opbakning til forbrugerejerskab 7

Samarbejde og sammenlægning	7
Demokratisk ejerskab på dagsordenen i Folketinget	7
Det politiske arbejde	7
Rekrutterings- og kendskabskampagne	8
Kommunalvalg 2021	8

Kvalitetsbevidst og kompetent drikkevandsforsyning 9

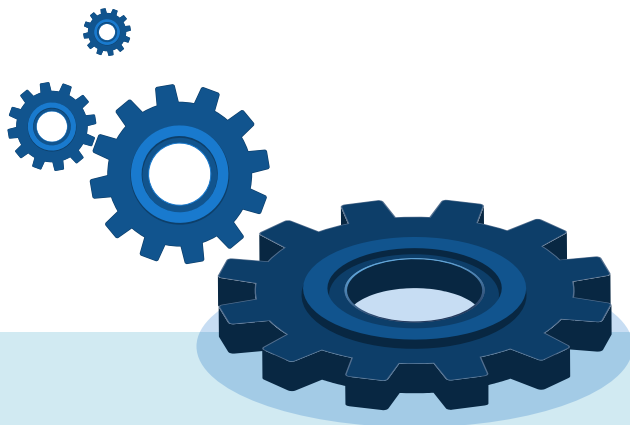
Grundvandsbeskyttelse – behov for en samlet plan	9
Boringsnære beskyttelsesområder	9
PFAS på dagsordenen	9
Folder om pesticidfri drift	11
Drikkevandsdirektiv	11
Bæredygtig vandforsyning	11
Dom i principiel sag	11
Konference om beskyttelse af grundvandet	11
Det politiske arbejde	12
Kurser	12
Kursusudvalget	12
Messer	12
Kursusstrategi	14
Teknisk Forum	14
Ledernetværk	14
Administrativt netværk	14

Digitalisering skal styrke drift og dialog 15

It-sikkerhed og ubudne gæster	15
Samarbejdende cybersikkerhed	15
Kampagne om digitale målere	16
Fremtidens energi- og klimavenlige, digitale vandværk	16

Grøn omstilling – nu og i fremtiden 16

Den grønne omstilling på vandværkerne	16
Energi- og klimabelastning på vandværkerne	17
Klimafolkemødet i Middelfart	17
Det bæredygtige vandværk – vandværkernes bidrag til verdensmålene	17
Nøgletal	18

Sekretariatet..... 20

Dagligdagen i sekretariatet	20
Hacker-besøg og nyt dokumenthåndteringssystem	20
Samarbejde med andre brancheforeninger, organisationer og politikere.....	21
Arbejdet med verdensmålene i sekretariatet.....	22
Danske Vandværker på de digitale medier	23

Hvad byder 2022 på – de store linjer..... 24

Styrket indsats om boringsnære beskyttelsesområder	24
Ny drikkevandsbekendtgørelse og drikkevandsdirektiv.....	25
Det gode bestyrelsesarbejde	25
Udviklingsprojekt – Decentral rensning af DMS.....	25
Politiske fokusområder	25
Folkemøder og international vandkongres	25
Årets Vandværkspris uddeles for første gang.....	26

Foreningens økonomi 26

Hent hjælp i skabeloner og værktøjer

I 2021 har Danske Vandværker udarbejdet helt nye skabeloner, værktøjer og guides eller revideret kendte titler. Alt kan hentes på foreningens hjemmeside:

- Grønt idékatalog
- Idekatalog til mere biodiversitet
- Det topmoderne vandværk
- Kampagnemateriale til generalforsamlinger
- Nye aftaleskabeloner til BNBO
- Ny skabelon til at lave takstblad
- Vejledning om Samarbejde og sammenlægning
- Nye skabeloner til ansættelseskontrakter

Formanden ser tilbage på 2021

Der har været fuldt tryk på vandbranchen i 2021, selvom året også bød på endnu en dans med en verdensomspændende pandemi. Men uanset hvilke udfordringer, der har banket på døren, har fokus hele tiden været at levere godt drikkevand til forbrugerne.

2021 blev igen et år, hvor vi måtte indrette os med restriktioner og delvise nedlukninger af aktiviteter på grund af Covid-19. Men med en god portion læring og erfaring fra pandemiens første år, fortsatte vi arbejdet i vandets tjeneste. Det betød blandt andet digitale tilbud til medlemmerne, online møder i foreningens politiske ledelse og mulighed for hjemmearbejdsdage for vores sekretariatet.

En stor ros til medarbejderne i sekretariatet og deres iver og gå-på-mod for at holde gang i butikken i en hverdag, hvor tingene meget hurtigt kunne ændre sig. Og tak til foreningens medlemmer for at bakke op om nye tiltag og tilbud.

Ligesom året før blev foreningens vandværksmesser også i 2021 påvirket af Covid-19 restriktioner. Alligevel lykkedes det at gennemføre to af de tre messer fysisk til stor glæde for både besøgende og udstillere. Vi krydser fingre for, at vi kan gennemføre alle tre messer fysisk i 2022 og få den gode vandværkssnak med både vandværkskolleger og leverandører.

It-sikkerhed på vandværket

En del af bestyrelsesansvaret som medlem af en vandværksbestyrelse er at være på forkant med it-sikkerheden. I 2021 blev flere danske vandforsyninger ramt af cyberangreb. Truslen er dermed helt reel og ikke noget, vi skal gå på kompromis med. Den er kommet for at blive og rammer både store og små. Derfor er det også glædeligt, at foreningen og en række vandværker gennem et udviklingsprojekt har været med til at udvikle it-sikkerhedspakker, der giver professionel overvågning af vandværkets it-systemer samt hjælp til at løse mistænkelige, kriminelle hændelser. Det kan helt nøgternt oversættes til "ro i maven".

Sikring af grundvandsressourcen

Når talen falder på drikkevandet og sikringen af grundvandsressourcen, kan vi ikke komme uden om forurenende stoffer. PFAS-stoffer trak overskrifter i pressen, og en kortlægning viste problemer med nedsivning til grundvandet. Vi har som forening råbt vagt i gevær og ønsket en samlet plan til beskyttelse af vores grundvand.

Derfor var det glædeligt, at der i slutningen af 2021 blev afsat midler på finansloven til grundvandsbeskyttelse. Som forening har vi ligeledes politisk presset på, for at opgaven med at gennemgå de boringsnære beskyttelsesområder (BNBO) bliver gennemført inden for fristen. Det er et langt og sejt træk, men et vigtigt stykke arbejde.

En bæredygtig og grøn vandforsyning

Optimering af energiforbrug, skovrejsning og opstilling af solceller er noget, der på hver sin måde bidrager til den grønne dagsorden. Vi ved godt, at vandværkerne i det store regnskab kun står for en ganske lille del af den samlede CO₂-udledning. Men lidt har også ret. Vores vand er et bæredygtigt produkt, som kræver energi at producere og distribuere. Derfor arbejder Danske Vandværker strategisk med den grønne omstilling, og vi ser flere og flere af medlemsvandværkerne, der på hver deres måde giver deres lille bidrag til en mere bæredygtig vandforsyning. Flere af dem fortalte i 2021 om deres initiativer, som blev samlet i pjecen "Det grønne idékatalog".

Samarbejde er nøglen

Antallet af forbrugerejede vandværker falder stødt. Det er en kendsgerning. Derfor er samarbejde mellem vandværker i en eller anden form fremtiden og opskriften på, hvordan vi kan bevare den decentrale vandforsyningsstruktur. Samarbejde kommer i mange former, og når vi samarbejder, skaber vi det stærkeste bolværk mod udefrakommende faktorer som for eksempel øgede krav fra myndighederne. Når vi i foreningen skal blive klogere på fremtiden, samarbejder vi med mange forskellige. Viden herfra skal komme alle til gavn, så vi fortsat kan levere godt drikkevand.

Generationsskifte er godt i gang

Foreningens politiske ledelse fik i 2021 fire nye medlemmer. Dermed er 36% af medlemmerne i foreningens repræsentantskab på to år blevet udskiftet. I Region Nord og Region Midt blev

vedtægtsændringen, som gør det muligt for ansatte på vandværkerne at blive valgt til repræsentantskabet, endeligt vedtaget. Det er positivt, at der nu er nye kræfter på vej, som er parate til at yde en indsats for den decentrale, forbrugerejede vandforsyning.

Jeg er derfor tryk ved at aflevere en forening i topform, når jeg i 2022 forlader formandsposten og giver roret videre til en ny, der skal navigere Danske Vandværker videre de næste år.

Men inden da ser vi i foreningen ser frem til i 2022 at fortsætte arbejdet for at skabe de bedste arbejdsvilkår for foreningens medlemmer og deres forbrugere.

Med venlig hilsen
Ole Wiil, Landsformand

Medlemmer

2021 var ligesom året før præget af Covid-19. Ikke desto mindre fortsatte arbejdet med at forsyne danskerne med drikkevand. Året var det første år med den nye foreningsstrategi og dens fire strategiske spor: Forbrugereje, kvalitet, digitalisering og grøn omstilling. Udvalgte emner fra det forgangne år bliver i det følgende beskrevet under det strategiske spor, hvor det passer ind.

Pandemi, vandforsyning og vandråd

Ligesom i 2020 blev 2021 også et år, hvor restriktioner i forbindelse med Covid-19 kom til at præge hverdagen, men derfor skulle forsyningen af vand opretholdes. Så foreningens medlemmer arbejdede ufortrødent videre med at levere godt drikkevand til forbrugerne. Desværre ramte pandemien endnu en gang midt i højsæsonen for vandværkernes generalforsamlinger, som for mange betød en udskydelse af generalforsamlingen.

De omfattende restriktioner lagde også en dæmper på afholdelse af vandrådsmøder rundt om i kommunerne, som desværre er gået ud over den værdifulde sparring og erfaringsudveksling mellem vandværkerne.

Regionens arbejde

Arbejdet i foreningens regioner blev også ramt af Covid-19, hvor arrangementer, som normalt er mødestedet for netværk mellem vandværkerne, blev aflyst. Men på trods af det fortsatte regionerne med at opretholde kontakt til og mellem medlemmerne. Især var det i 2021 BNBO-området, som stod højt på dagsordenen i regionerne samt kontakt til lokale myndigheder. De fleste af regionernes generalforsamlinger måtte for andet år i træk skubbes, til forsamlingsforbuddet blev lempet.

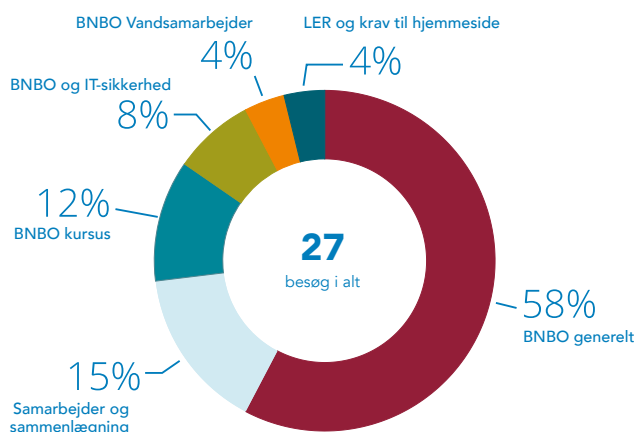
Vedtægtsændring og nye kræfter

I de sidste to af Danske Vandværkers fem regioner blev en vedtægtsændring, som kun manglede den formelle godkendelse, stemt igennem på årets regionale generalforsamlinger. Dermed er det nu muligt for ansatte på vandværker i alle fem regioner at blive valgt ind i regionsbestyrelserne.

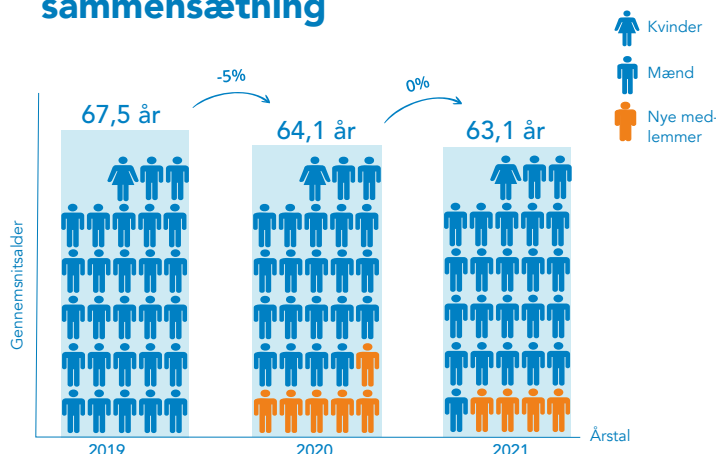
På de regionale generalforsamlinger i 2021 blev der valgt fire nye ind i foreningens repræsentantskab. Der var udskiftninger i regionerne Nord, Midt, Syd og Fyn. Udskiftningerne i 2021 cementerer et billede af, at nye kræfter er på vej ind i foreningens politiske organisation og til glæde for det fortsatte arbejde i vandsektoren. Dermed er der de seneste to år sket en udskiftning af ti medlemmer af repræsentantskabet, svarende til 36%. Samtidig er gennemsnitsalderen også faldet.

Ligesom året før er de nyvalgte i repræsentantskabet blevet budt velkommen via et introduktionsmøde og en velkomstpakke, der blandt andet indeholder folderen "Værd at vide som politisk valgt" samt en invitation til et besøg i sekretariatet, så de kommer godt ombord fra begyndelsen.

Vandrådsbesøg og emner

Repræsentantskabets sammensætning

Opbakning til forbrugerejerskab

Det demokratiske ejerskab af vores drikkevand er unikt, og den decentrale struktur sikrer lokal forankring og engagement. Og sådan skal det blive ved med at være. I 2021 blev det demokratiske ejerskab sat på dagsordenen i Folketinget, og forarbejdet til en ny vandsektorlov blev påbegyndt. Øgede krav udfordrer mange vandværker, som vælger at samarbejde eller sammenlægge sig. Den tendens fortsatte i 2021. Overlevelse skal blandt andet sikres gennem synlighed i lokalområdet og hos den næste generation. Derfor så nyt materiale til rekruttering og til brug for kommunalvalget dagens lys.

Samarbejde og sammenlægning

”Sammen kan vi mere” lyder andelstankens grundsætning, og hvis den decentrale struktur skal overleve, er man nødt til at samarbejde. Netop det passer godt på 2021, hvor sekretariatet oplevede stigende efterspørgsel fra medlemmerne på rådgivning om emnet. Et samarbejde kan være mange ting og kan foregå på kryds og tværs. Det sker mellem forbrugerejede vandværker, mellem forbrugerejede og kommunale vandværker, i vandrådet og mellem vandværker og varmeværker, og det kan være samarbejde om for eksempel drift, vagtbemanding og administrative opgaver såsom regnskab, opkrævninger og måleraflæsning. Når vandværker samarbejder, opnår de samtidig en større robusthed mod udefrakommende faktorer.

Nogle vælger at gå skridtet videre og lave en fuld sammenlægning af vandværkerne. Det ses tydeligt på foreningens medlemsbase, hvor der i 2021 var 29 vandværker, der slog sig sammen med et andet forbrugerejet vandværk. På baggrund af henvendelser til sekretariatet om emnet har samarbejde og sammenlægning været i fokus i 2021. Der er opdateret vejledninger og skabeloner, afholdt kurser, og det har været tema på vandværksmøderne og i Vandposten. Men udviklingen ser ud til at fortsætte, og mantraet for fremtiden må være ”lad det blive i familien og hos forbrugerne”.

Demokratisk ejerskab på dagsordenen i Folketinget

Der har i de senere år været et øget fokus på, hvilken rolle demokratiske virksomheder kan spille i erhvervs- og samfundsudviklingen i Danmark. Det er vigtigt at have fokus på, hvordan man kan fjerne barrierer for sektoren, og på hvordan man forbedrer forholdene for demokratiske virksomheder. Regeringen nedsatte i sommeren 2021 en ekspertgruppe med en formand og 17 medlemmer, som skal afdække og styrke vidensgrundlaget om demokratiske virksomheder i Danmark og komme med konkrete anbefalinger.

Medlemmerne af ekspertgruppen udgøres af repræsentanter fra både små og store demokratiske virksomheder, repræsentanter fra organisationer, fagbevægelsen og foreninger samt videnspersoner fra forskningsverdenen. Eks-

Det politiske arbejde

Vandsektorlov med nye krav om effektivisering

Gennem en stor del af 2021 er der blevet arbejdet med forberedelserne til en ny vandsektorlov. Lovforslaget ligger i forlængelse af den politiske aftale fra 2018 om økonomisk regulering af vandsektoren, der gav forbrugerejede vandværker, som udpumper under 800.000 kubikmeter, mulighed for at træde ud af den økonomiske regulering i vandsektorloven. Imod slutningen af året så det ud til, at Klima- og Energiministeriet ville fremlægge et udkast til en ny lovtekst, men arbejdet er udskudt til senere i 2022.

Det kommende lovforslag forventes at have fokus på de effektiviseringskrav, der blev lagt op til i 2018-aftalen, og vil formentlig medføre nye elementer i form af fleksible indtægtsrammer og en forbrugerbeskyttelsesmekanisme, som kommer oven i hvile-i-sig-selv-princippet. Det er endnu uklart, hvilke krav sidstnævnte vil pålægge vandværkerne.

Danske Vandværker glæder sig over, at de mindre vandværker fortsat er friholdt fra kravet om økonomisk regulering, men har samtidig arbejdet for, at det nye lovforslag ikke vil medføre unødigt dobbeltregulering og bureaukrati for de vandværker, der vælger at forblive eller ikke har mulighed for at træde ud af reguleringen.

pertgruppen forventes at afgive sin rapport til erhvervsministeren medio 2022.

Rekrutterings- og kendskabskampagne

Rekruttering til vandværkets bestyrelse begynder blandt andet i forbindelse med den årlige generalforsamling. Til at understøtte vandværkernes arbejde med at øge kendskabet til det lokale vandværk og til forbrugere som koncept udarbejdede foreningen i 2021 tre korte videofilm, som vandværkerne kan bruge på deres egen hjemmeside. Videoerne er også brugt i Danske Vandværkers centrale kampagner på foreningens sociale medier.

De tre film har overskrifterne:

- Sådan får du indflydelse på dit lokale vandværk
- Vand fra hanen er et bæredygtigt valg
- Drikkevand fra hanen er noget vi ejer sammen

Der er desuden udviklet en kommunikationspakke med skabeloner til plakat og flyers samt tekst til sociale medier, som vandværkerne kan bruge til at gøre opmærksom på deres generalforsamling.

Kommunalvalg 2021

Som bekendt er det gode drikkevand ikke en selvfølge, og vand fra hanen er i høj grad også en velfærd, som danskerne sætter stor pris på. For at drikkevandet og de forbrugerejede vandværker ikke druknede i de mange lokale dagsordener ved kommunalvalget i november 2021, havde foreningens sekretariat, bistået af deltagere fra repræsentantskabet, under overskriften "Vand er velfærd" udarbejdet en række værktøjer, der ville gøre det nemmere for vandværkerne at blive set og hørt i den lokale valgkamp. Klima og miljø blev det emne, som flest havde som førsteprioritet for, hvor krydset blev sat, mens 39 procent havde det i top tre.

Medlemmerne kunne på foreningens hjemmeside blandt andet hente udkast til debatindlæg, breve til lokalpolitikere og inspiration til spørgsmål til brug for debatter. Alle værktøjer var møntet på at sætte drikkevandet på dagsordenen og hjælpe borgerne til at beslutte, hvem der ville være den bedste politiker til at få sat grundvandsbeskyttelse og vandforsyning i lokalområdet på dagsordenen.

 danskevv.dk > vand er velfærd er blevet besøgt 253 gange.

 I alt er der downloadet 56 filer, imens kampagen har kørt.

Videofilmene kan ses på
danskevv.dk > Vores vand

Kvalitetsbevidst og kompetent drikkevandsforsyning

Der skal være fokus på kerneopgaven: Levering af godt drikkevand og høj vandfaglighed. I 2021 fortsatte arbejdet med at sikre fremtidens grundvand og drikkevandsboringer mod forurening samt fortsat kompetenceudvikling af foreningens medlemmer med udvikling af nye kurser. Specielt opgaven om de boringsnære beskyttelsesområder havde høj prioritet både i foreningen og på Christiansborgs gange, og politikerne afsatte penge på finansloven til grundvandsbeskyttelse. Desuden satte fund af PFAS-stoffer sig på mediernes dagsorden.

Grundvandsbeskyttelse – behov for en samlet plan

Pesticider, biocider og PFAS – forurenende stoffer har mange navne, og i 2021 har foreningen fortsat arbejdet målrettet for, at de ikke skal havne i grundvandet. Derfor har Danske Vandværker agiteret for en samlet plan til beskyttelse af det grundvand, som både nu og i mange år frem skal benyttes til drikkevand.

Foreningen har holdt møder med politikere, været aktive i pressen og er kommet med sit eget politiske udspil til, hvordan man kan gøre op med de uønskede stoffer i vandet.

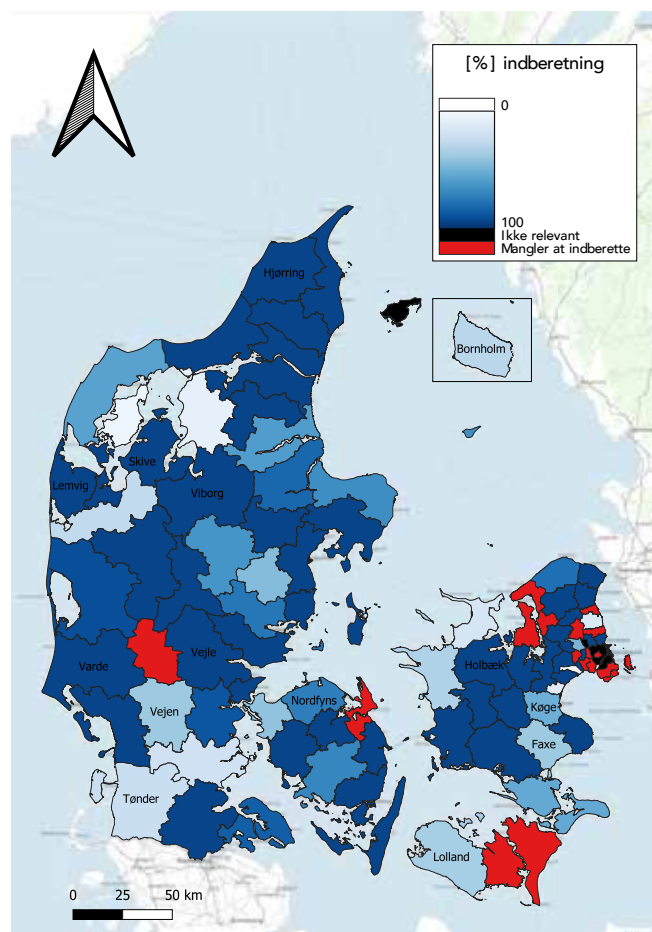
Sammen med Danmarks Naturfredningsforening og DANVA er Danske Vandværker kommet med et politisk udspil om grundvandsparker, og hvordan de områder, hvor vand til drikkevand indvindes, kan beskyttes. Det kan være ved at omdanne landbrugsarealer til økologisk landbrug, skov eller naturarealer.

Boringsnære beskyttelsesområder (BNBO)

Foreningen opprioriterede i 2021 indsatsen for at komme i mål med beskyttelsen af de boringsnære beskyttelsesområder (BNBO), hvor der inden 2023 skal være forhandlet frivillige aftaler. Ligesom året før var det oplevelsen, at kommunernes tolkning og indsats i forhold til opgaven med at gennemgå og indberette status på fremdrift var meget forskellig. Det samme billede viste en undersøgelse hos foreningens medlemmer om deres oplevelse af kommunens rolle i forhold til fremdriften på BNBO-arbejdet.

Danske Vandværker har sammen med DANVA, Kommunernes Landsforening og Landbrug & Fødevarer løbende deltaget i følgegruppemøder hos Miljøministeriet, hvor der er blevet aftalt en rollefordeling mellem parterne og en plan for fremdrift, så det i fællesskab sikres, at man så vidt muligt kommer i hus med BNBO-aftalerne indenfor fristen. I det arbejde vil foreningen fortsat være en aktiv spiller og følge fremdriften nøje.

I slutningen af 2021 steg antallet af henvendelser om BNBO til sekretariatets rådgivere med særligt fokus på hjælp til dialog med lodsejere, hvor mange vandværker ikke har

Kortet viser kommunernes indberetning af deres risikovurdering af BNBO i procent - jo mere blå farve, jo flere BNBO-områder er risikovurderet (udtræk den 11. januar 2022).

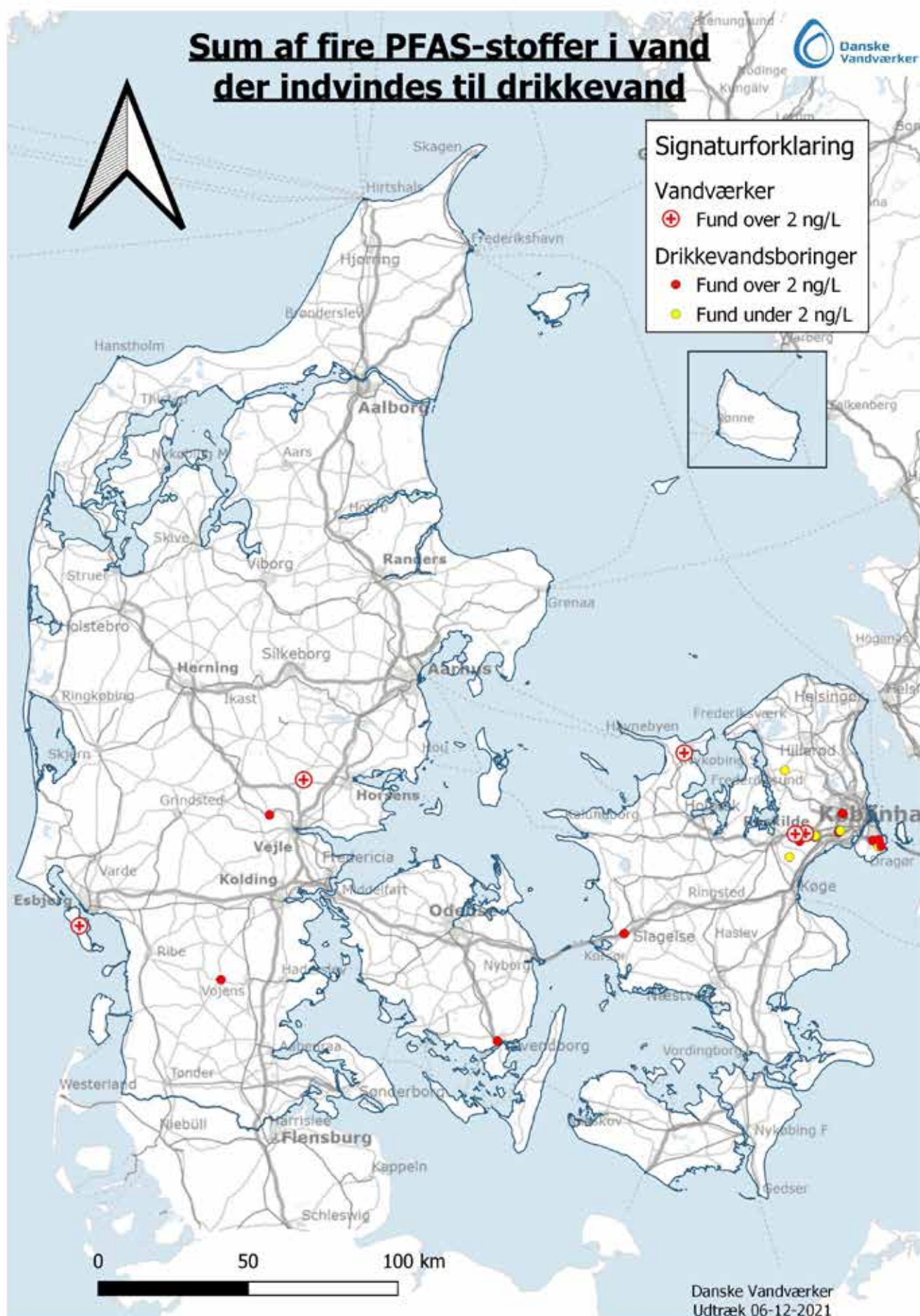
ressourcer til at matche for eksempel landmændene. Landsbestyrelsen besluttede på den baggrund at iværksætte initiativer i 2022, der kan styrke rådgivningen og medlemmernes kompetencer og viden, så de kommer godt igennem BNBO-forhandlingerne.

BNBO-området var også tema i medlemsbladet Vandposten i november 2021 med artikler om blandt andet forhandlinger, aftaler og historier fra vandværker om deres BNBO-arbejde. Desuden blev hjemmesiden løbende udvidet med gode råd og skabeloner til brug for medlemmerne.

PFAS på dagsordenen

PFAS er en forkortelse for perfluorerede alkylsyre, og de mest kendte forbindelser er PFOA, PFOS og PFOSA. PFAS-forbindelser er giftige for mennesker og miljø og er både kræftfremkaldende og hormonforstyrrende. Stofferne er svært nedbrydelige og ophobes i miljøet og udgør en stor risikofaktor i drikkevand.

Foreningen har løbende fulgt udviklingen især med fokus på vandværkernes situation og har udarbejdet kort over fund af stofferne over grænseværdien. Danske Vandværker har

Kortet viser, hvor der er konstateret PFAS-stoffer henholdsvis over og under grænseværdien på to nanogram/liter i prøver i drikkevandsboringer (røde og gule prikker) og over grænseværdien fra afgang vandværk (rødt kors).

foreslået, at der bliver udarbejdet en national handlingsplan for PFAS. Der bør også udarbejdes nationale grænseværdier for PFAS i spildevandsslam.

Også på Danske Vandværkers drikkevandskonference i november på Christiansborg var PFAS-stofferne på agendaen. Af indlægget fra Danske Regioner fremgik det tydeligt, at man er bekymret over de mange fund, som ikke kun er koncentreret ved tidligere brandøvelsespladser, men nu dukker op i hele landet.

Folder om pesticidfri drift

For at beskytte fremtidens grundvand er der et politisk ønske om at fremme pesticidfri drift og adfærd, og det bakker Danske Vandværker op om. Som en del af løsningen kom der i anledning af Vandets Dag den 22. marts 2021 en ny folder på gaden, der satte fokus på pesticidfri drift og adfærd.

Folderen var tiltænkt lodsejere og vandværker, som har brug for råd og vejledning til pesticidfri drift af arealer, hvor grundvandet skal beskyttes. Men også kommuner og landboforeninger kan bruge de gode råd og praktiske anvisninger. Folderen er blevet til i samarbejde med SEGES, DANVA og EnviDan.

Drikkevandsdirektiv

I starten af 2021 trådte et revideret drikkevandsdirektiv i kraft. Direktivet har fokus på rent vand til udsatte grupper, risikobaseret arbejde med forureningsforebyggelse samt ikke mindst materialer i kontakt med drikkevand. Miljøministeriet har afholdt et enkelt oplysningsmøde for interessenter. Direktivet ventes at træde i kraft primo 2023.

I Danmark anvendes allerede en risikobaseret tilgang, og Danske Vandværker arbejder derfor sammen med DANVA for en risikobaseret forureningsforebyggelse med små justeringer, som holdes inden for den eksisterende lovgivning. For materialer i kontakt med drikkevand er foreningen gået aktivt med i arbejdet om certificeringsordningen for produkter, der anvendes i drikkevandsforsyningen (DK-Vand). For installationer arbejdes der for, at beskyttelse mod Legionella fortsat ikke skal være en opgave for vandværkerne.

Bæredygtig vandforsyning

Danske Vandværker og Region Sjælland indledte i 2021 et samarbejde under overskriften "Partnerskab for Bæredygtig Vandforsyning", hvis formål er at fremtidssikre drikkevandsressourcen. Projektet skal ende med en række anbefalinger til bred anvendelse i regionen.

Et online kickoffmøde med deltagelse af Region Sjælland, Danske Vandværker, DANVA, Miljøstyrelsen, GEUS, Danmarks Naturfredningsforening, SEGES, VKST, Gefion og Dansk Økojord A/S skød projektet i gang, og inden sommer-

ferien afholdtes en Grundvandscamp for projektets interessenter, som mundede ud i fem initiativer, der arbejdes videre med:

Fladekilder: Afprøvning af forskellige virkemidler på de grundvandsdannende oplande. Grundet det store fokus på BNBO-forhandlinger tænkes der i nye baner.

Nitratfølsomme indvindingsområder: Påvisning af om statistisk udpegede nitratfølsomme indvindingsområder (NFI-områder) kan bruges til at beskrive sårbarhed overfor pesticider på vandforsynings indvindingsoplande. Det skal bidrage til prioritering af pesticidpunktkilder.

Biodiversitet - "Dyrk grundvandet": Afklaring af mulighed for årlig kompensation til lodsejere med jord ovenpå grundvandsdannende oplande mod at beskytte grundvandet mod pesticider. Miljøstyrelsen har sagt ja under forudsætning af regler om de minimis støttebeløb til landbruget.

Funding - "Byen og landet sammen om vandet": Lejre Kommune, Dansk Økojord, Region Sjælland og Danske Vandværker vil starte samarbejde med lokal borgergruppe om initiativer med fokus på omlægning fra konventionelt landbrug til alternativer.

Punktkilder: Forsøg skal vise, hvor meget og under hvilke forhold pesticiderne holdes tilbage eller nedbrydes fra spild ved punktkilde, til de rammer en vandforsyning. Desuden felt- og modelarbejde hvor data anvendes til at udvikle en robust modelforståelse for pesticidernes skæbne.

Dom i principiel sag

I maj 2021 blev sidste punktum sat i spørgsmålet om vandforsynings ret til at opkræve et fast driftsbidrag for boligenheder, hvor der ikke er etableret en vandmåler ejet af vandforsyningen, da Højesteret stadfæstede Østre Landsrets dom fra april 2020. Med dommens resultat blev det endeligt fastlagt, at vandværkernes opkrævning og fastsættelsen af taksterne på denne måde ikke strider mod vandforsyningsloven og de deri fastsatte objektive og saglige kriterier.

Konference om beskyttelse af grundvandet

I november 2021 havde Danske Vandværker i samarbejde med Dansk Planteværn, Økologisk Landsforening og fagforeningen Jordbrugsakademikerne (JA) arrangeret konferencen "Fra fortidens synder til fremtidens løsninger". Her drøftede en række eksperter, politikere og andre med interesse og viden om drikkevand udfordringerne med forurening af grundvandet, og hvordan det sikres, at danskerne også fremadrettet har tillid til drikkevandet. Godt drikkevand kræver vidensdeling og dialog. Derfor var konferencen et godt sted at mødes for at udveksle viden og synspunkter på tværs af interesser. En ting stod klart efter konferencen – der er brug for en bred tilgang til grundvandsbeskyttelse, så man får bugt med de uønskede stoffer i vores grundvand.

Det politiske arbejde

Drikkevandet på finansloven

Gennem tæt samarbejde med Danmarks Naturfredningsforening og DANVA lykkedes det inden jul at få drikkevand på finansloven for 2022. I alt er der afsat 170 mio. kroner over fire år. Midlerne er afsat til en såkaldt "drikkevandsfond", hvor tanken er, at midlerne skal kanaliseres gennem forskellige puljer. Danske Vandværker sidder med i den følgegruppe under Miljøstyrelsen, som skal være med til at fastlægge, hvordan midlerne bedst udmøntes.

På finansloven for 2022 blev der også afsat 1,8 millioner kroner årligt over tre år til sløjfning af ubenyttede borer, så de ikke står som åbne sår i landskabet. En sag, foreningen har arbejdet målrettet for.

Dialog med Miljøstyrelsen om teknisk tilsyn og uddannelse

Der har i 2021 været en god dialog med Miljøstyrelsen om, hvordan det tekniske tilsyn på vandværkerne og uddannelsen i drift og hygiejne kan styrkes. Miljøstyrelsen har været positive overfor at styrke kravene til vandværksuddannelsen og har i høj grad lyttet til foreningens ønsker. Det gælder blandt andet ønsket om et minimumskrav til uddannelsens længde, krav om en afsluttende og opfølgende prøve samt en opdatering af det faglige indhold. Forhåbentlig vil miljøministeren og departementet se positivt på forslagene til en revision af bekendtgørelsen, når Styrelsen går videre med sagen.

Ikke nok med en tidssvarende uddannelse i drift og hygiejne så er det også vigtigt, at vandværkerne oplever et kompetent og regelmæssigt tilsyn fra kommunen. En medlemsundersøgelse viste i 2021, at fire ud af fem vandværker oplever at have et regelmæssigt tilsyn, mens den sidste femtedel sjældent eller aldrig oplever at få besøg fra kommunen. Dialogen fortsættes med Kommunernes Landsforening om udfordringerne.

Kurser

2021 blev præget af en del aflyste kurser grundet Covid-19. Da landet igen åbnede, var medlemmerne lidt tilbageholdne i forhold til at tage på fysiske kurser. I efteråret hjalp foreningens regioner med at få gang i tilmeldingerne ved at tilbyde gratis deltagelse resten af året for to deltagere fra hvert vandværk til kurserne om bestyrelsesarbejde og beredskabsplan. Netop de emner blev valgt, da de er en del af foreningens strategimål om at få flere af medlemmerne til at tage på kursus om bestyrelsesarbejde og beredskab. Indsatsen gav pote i de fleste regioner, dog måtte nogle få bestyrelseskurser aflyses på grund af for få tilmeldte.

I 2021 så de nye tiltag "fjerndeltagelse" og "onlineundervisning" dagens lys, som gav deltageren mulighed for at deltage i kursus hjemmefra. Der var mange, der benyttede sig af muligheden for at spare tid og transport og være med digitalt på tværs af regionerne.

Kursusudvalget

Kursusudvalget mødtes tre gange i 2021, heraf én gang online. Udvalget har i 2021 blandt andet arbejdet med revidering af drifts- og hygiejnekurserne og deltaget i en workshop med undervisere og medlemmer af Teknisk Forum for at drøfte indhold og opbygning af disse kurser, så det matcher medlemmernes behov.

Også bestyrelseskursernes opbygning og indhold var på baggrund af foreningens strategimål om at få flere bestyrelser til at evaluere deres bestyrelsesarbejde på dagsordenen i 2021, og på baggrund af stigende efterspørgsel godkendte udvalget sidst på året en plan for kurser, workshops og webinarer om BNBO.

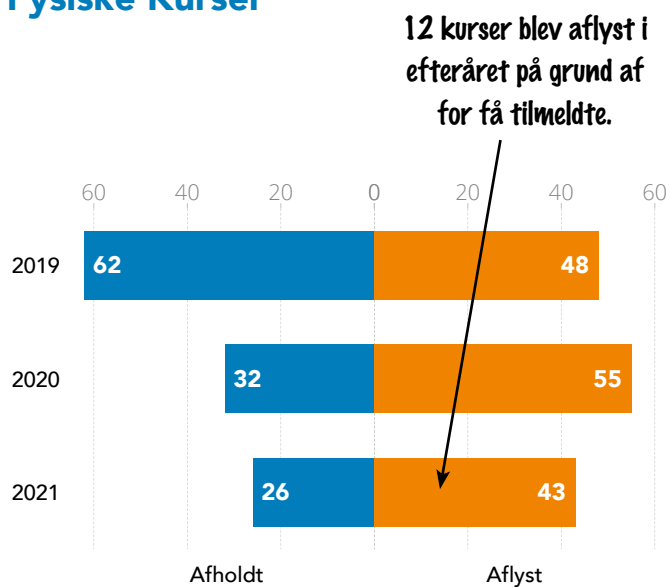
Kursusudvalget deltog i et onlinemøde for undervisere og kursusledere, hvor fysiske kurser kontra onlinekurser, hvordan målgruppen bedst rammes og kursuslederens rolle blandt andet blev drøftet. Efter ønske fra udvalget blev der på foreningens hjemmeside oprettet mulighed for at se de udbudte arrangementer i en kalender.

Der er udarbejdet tidsplan og proces til en ny kursusstrategi, som forventes påbegyndt i anden halvdel af 2022.

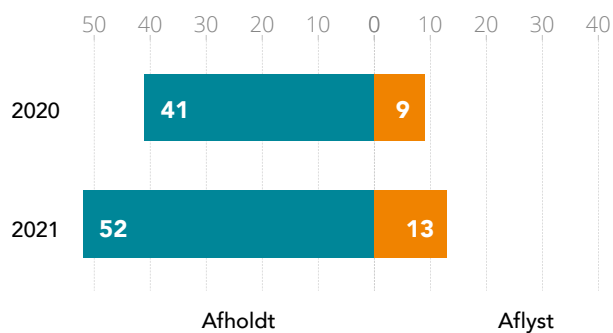
Messer

Mange sætter stor pris på at mødes ansigt til ansigt og få en god snak om vandværk med både vandværkskolleger og leverandører. Derfor var det en stor glæde for foreningens medlemmer og alle leverandørerne, der udstiller, at det lykkedes at afholde to ud tre fysiske vandværksmesser i 2021. Messen i Aars blev aflyst, mens Roskilde-messen blev til et online-arrangement i januar, og den fysiske afholdelse blev skubbet til august. Fredericia-messen blev planmæssigt gennemført i oktober. Selvom Covid-19 stadig rumlede i samfundet, lagde mange vandværksfolk vejen forbi messerne.

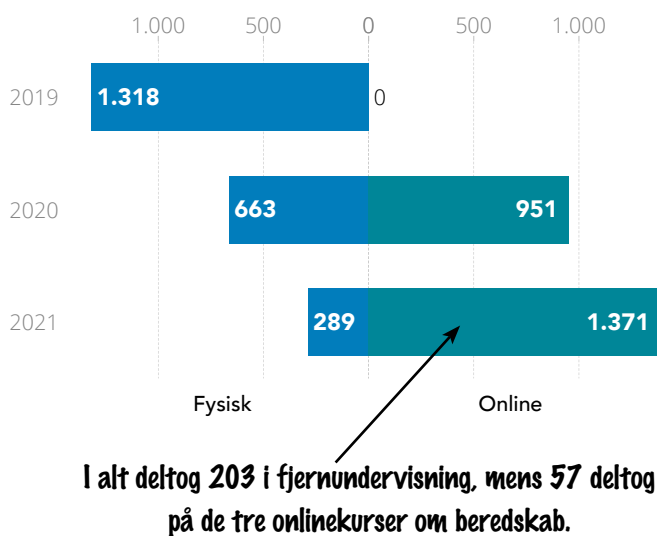
Fysiske Kurser

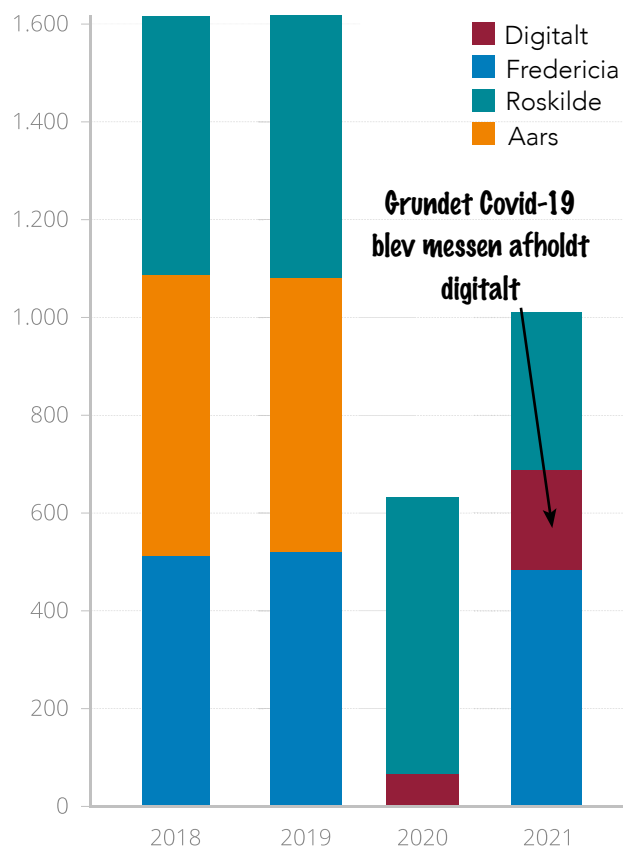
Online Kurser

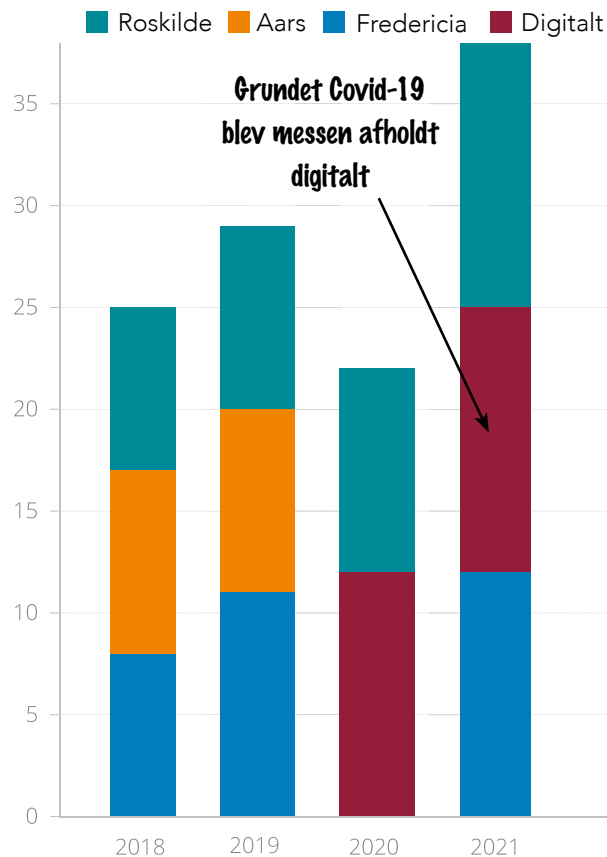
Deltager

Antal deltagere på messer

Antal foredrag på messer

Kursusstrategi

Kvalitet

Undervisningsmaterialet er løbende revideret med afsæt i strategien. Hygiejnekurset er revideret, mens driftskurset er under udarbejdelse. Alle nye kurser oprettes med afsæt i strategien.

Arrangementernes bredde og dybde

Udvikling af kursus om kommunalt tilsyn på vandværker for vandværksfolk og kommunale sagsbehandlere afholdes i samarbejde med EnviNa i foråret 2022. Et nyt hygiejnekursus for entreprenører blev afholdt to steder i landet i foråret og efteråret med stor tilslutning.

Nye trends i undervisningen og mangfoldighed

Foreningen har indgået et samarbejde med Elev- og Studenterkooperativet, der vil etablere samarbejde med gymnasier i form af klimaråd og med kontakt til lokale forsyninger. Arbejdet fortsætter i 2022 med et pilotprojekt på udvalgte gymnasier.

Samarbejde med andre

Der har i 2021 været samarbejde med flere eksterne samarbejdspartnere i forhold til afholdelse af fælles arrangementer. Der er afholdt et velbesøgt blødgøringsseminar sammen med DANVA, som fik god feedback fra deltagere og oplægsholdere.

Der er udviklet en konference om pesticider sammen med ATV (Akademiet for de Tekniske Videnskaber – Jord og Grundvand), som afholdes i foråret 2022. Desuden samarbejde med EnviNa om kursus om kommunalt tilsyn for vandværksfolk og kommunale sagsbehandlere i foråret 2022.

Teknisk Forum

Teknisk Forum bidrager med viden og faglig drøftelse af tekniske emner, som inddrages i formidling på foreningens hjemmeside og i diverse vejledninger, kursusmateriale og artikler. I 2021 har Teknisk Forum blandt andet arbejdet med følgende emner:

- **Det topmoderne vandværk** – Interaktiv figur på hjemmesiden hvor vandværkerne kan søge viden om, hvad der bør tænkes ind ved renovering af vandværk.
- **Digitalisering** – Viden om ønsker og behov ved digitalisering af vandværket
- **Drifts- og hygiejnekurser** – Input til indhold
- **Kommunernes tekniske tilsyn** – Erfaringsudveksling om det tekniske tilsyn og anbefalinger til det videre arbejde i sekretariatet.
- **Vandværksbygninger** – Vejledende tekst om hegn, lås m.m.
- **Håndtering af okkerslam** – Fået oplæg samt drøftet mulighed for deltagelse i pilotprojekt.

Ledernetværk

Danske Vandværker har i 2021 afholdt to ledernetværk. Ledernetværket er for fuldtidsansatte driftsledere og chefer og giver god plads til dialog og erfaringsudveksling. Der blev i 2021 drøftet to store ledelsesmæssige emner: Forandringsledelse og forhandling. Begge emner er højaktuelle, da vandværkerne står over for mange forandringer i forbindelse BNBO-forhandlinger og digitalisering, som blev drøftet konkret.

24

ledere fra medlemsvandværkerne deltog i 2021 i ledernetværk.

Administrativt netværk

Det administrative netværk mødes én gang om året til et halvdagsmøde. Mødets formål er at skabe kontakt mellem administrative ansatte på vandværkerne og give mulighed for vidensdeling på tværs af geografi og størrelse på vandværket om blandt andet økonomi og forbrugerafregning.

I 2021 handlede mødet om den folkevalgte revisors rolle og forberedelse til revision. Mødet havde også den kommunale takstgodkendelse samt skat ved samarbejder på programmet.

59

administrative medarbejdere fra medlemsvandværkerne deltog i 2021 i administrativt netværk.

Digitalisering skal styrke drift og dialog

Den nye virkelighed er en digital virkelighed, og den digitale omstilling skal være med til at bringe vandværkerne tættere på deres forbrugere og hinanden. I 2021 lancerede Danske Vandværker en samlet it-sikkerhedsløsning udviklet til vandværker, og der blev gennemført en kampagne om fordelene ved digitale vandmålere. Samtidig blev cyberangreb virkelighed for en række vandværker, og realiteten gik op for mange, at hackerne også har fået øje på vandbranchen som mål for deres angreb.

It-sikkerhed og ubudne gæster

Digitalisering i vandsektoren handler ikke udelukkende om optimering af processer og udstyr. I dagens Danmark kan man ikke længere tale om forsyningssikkerhed uden også at tale om it-sikkerhed, og hvis et vandværk får besøg af hackere, kan det have store konsekvenser for både driften og forsyningssikkerheden.

I 2021 blev cybertruslen reel for flere vandværker, og oplevelsen har sat sig spor. Et sted blev vandværkets computere inficeret med en virus, men med en hurtig ageren nåede hackerne hverken at få fingre i penge, data eller kontrol over vandforsyningen. Efter den oplevelse lyder anbefalingen fra det ramte vandværk, at det ikke er for sjov, og at alle bør prioritere it-sikkerhed, en it-beredskabsplan og god it-adfærd.

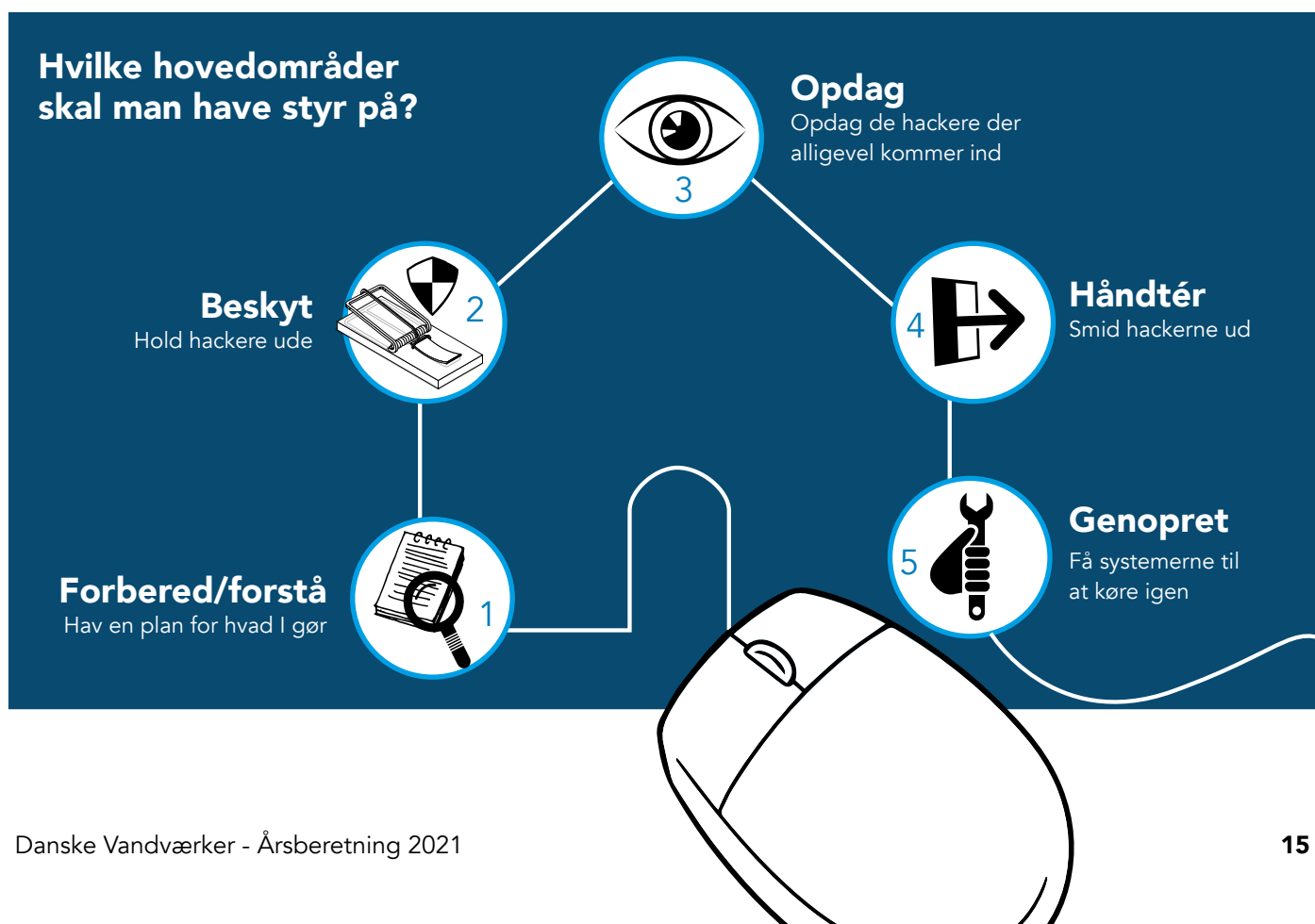
Et andet sted viste den it-sikkerhedsløsning, som foreningen gennem et udviklingsprojekt har været med til at udvikle, sit værd. En rød alarm viste, at noget ikke var, som det burde være, og vandværket fandt frem til et hul i sikkerheden gennem vandværkets kameraovervågning, der har internetadgang. Det kom som en overraskelse for vandværkets bestyrelse, og erfaringerne herfra viser med al tydelighed, at det er vigtigt at tænke hele vejen rundt, når der arbejdes med it-sikkerhed, og at proaktivt arbejde betaler sig. Man kan rammes mange steder fra, og ofte sker det fra de steder, der ikke er de mest oplagte.

Samarbejdende cybersikkerhed

Cyberprojektet, der bærer navnet Samarbejdende Cybersikkerhed, blev afsluttet som projekt ved udgangen af 2021. Gennem projektet har 15 vandværker bidraget til at udvikle en it-sikkerhedsløsning designet til vandbranchen. Udover Danske Vandværker indgik GTS-instituttet DBI og de to it-virksomheder Derant og Halfspace i projektet, som var støttet med midler fra Industriens Fond.

Løsningen mundede ud i en samlet it-sikkerhedspakke fra Danske Vandværker efter mange gode inputs. Den udarbejdede løsning tænker hele vejen rundt om it-sikkerhed lige fra det forberedende arbejde til undervisning, beskyttelse, sensorløsning og it-beredskab. Dermed hjælper it-sikkerhedspakken ikke kun med at finde ubudne gæster, men også med rammerne til at komme hurtigt i drift igen.

Salget af Danske Vandværkers it-sikkerhedspakke startede op i efteråret og fortsætter ind i 2022.

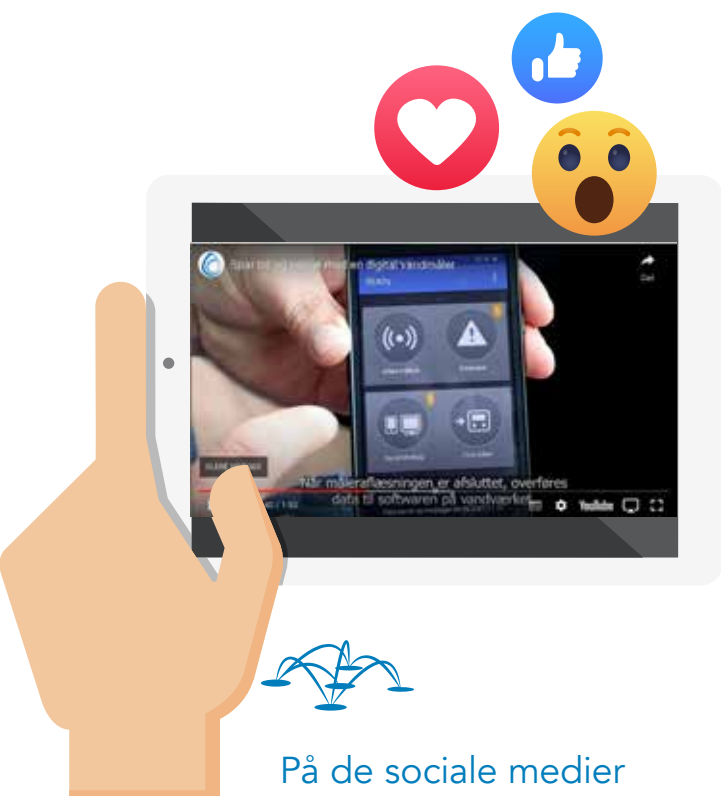

Kampagne om digitale målere

I 2021 gennemførte Danske Vandværker en informationskampagne, der skabte opmærksomhed om de økonomiske, tidsmæssige og bæredygtige fordele ved digitale vandmålere. I løbet af kampagnen blev der delt artikler i Vandposten, opslag på de sociale medier og tekster i nyhedsbrevet.

Fremtidens energi- og klimavenlige, digitale vandværk

Danske Vandværker indgår i projektet "Fremtidens energi- og klimavenlige, digitale vandværk" sammen med rådgivningsfirmaet Krüger, hvor Borup Vandværk er valgt som demonstrationsvandværk til at vise, hvordan fremtidens vandværk kan designes. Projektet har i 2021 haft fokus på skitseprojekt med netop beskrivelse af de klimavenlige og digitale muligheder. Teknisk Forum har i 2021 bidraget til drøftelse af digitale muligheder og ønsker til digitalisering. Projektet afventer udvælgelse af placering af nyt vandværk. Projektet fortsætter i 2022 og er støttet med midler fra Miljøudviklings- og demonstrationsprogrammet (MUDP).

På de sociale medier havde kampagnen om digitale målere en rækkevidde på 9.000.

Den grønne omstilling på vandværkerne

Grøn omstilling er i den grad på den politiske dagsorden. Og med rette. Aldrig har det været så vigtigt, at der sikres en energi- og klimavenlig drift, og at der arbejdes hen imod at indfri den fælles målsætning i vandbranchen om at være energi- og klimaneutral i 2030. For at sætte fokus på vandværkernes bidrag til det fælles mål blev der i 2021 indsamlet energidata fra medlemmerne. Desuden blev eksempler på grønne løsninger samlet i et idekatalog, en vejledning om biodiversitet på vandværkets arealer så dagens lys. Foreningen deltog desuden i Klimafolkemødet.

Den grønne omstilling på vandværkerne

Danske Vandværker bakker selvfølgelig op om, at den grønne omstilling også finder vej ind på vandværkerne. Derfor har foreningen udarbejdet et grønt idekatalog med inspiration til, hvordan vandværkerne kan arbejde med at spare energi, få strøm fra solceller, rejse skov og skabe mere biodiversitet. Kataloget indeholder forskellige eksempler fra vandværker, der har gjort en særlig indsats på et af områderne. Skovrejsning har for eksempel den store fordel, at det både kan være godt for klimaet og sikre bedre grundvandsbeskyttelse.

På Løsning Vand- og Fjernvarmeværk er ambitionsniveauet højt. Her har ledelse og medarbejdere valgt at arbejde aktivt med tre af FN's 17 verdensmål. Under mottoet "Vi starter med os selv", arbejder værket på at gøre målene så konkrete som muligt, så det giver mening både på værket og for lokalsamfundet.

Foreningen har også lavet vejledning om biodiversitet, som fortæller lidt om, hvordan vandværket rent praktisk kan sikre større variation af natur og arter på sine arealer og på den måde være med til at beskytte grundvandet. Som opbakning til dette solgte Danske Vandværker poser med blomsterfrø via sin webshop med stor succes.

I forvejen findes på foreningens hjemmeside et energisparer katalog udarbejdet af Teknisk Forum med konkrete forslag til, hvordan vandværket kan nedbringe sit energiforbrug. Og med de nye værktøjer styrkes det vandværkernes mulighed for at agere miljø- og klimabevidst.

Energi- og klimabelastning på vandværkerne

Det er umuligt at nedbringe vandbranchens energi- og klimabelastning, hvis man ikke ved, hvor man står. Hvert år indberetter foreningens medlemmer en række nøgletal, som hidtil primært har været til brug for beregning af medlemmets kontingent. I 2021 skulle medlemmerne som noget nyt indtaste deres energital. Når medlemmerne indberetter data via foreningens selvbetjeningsløsninger, er det samtidig et skridt i retning mod en digital omstilling, hvor data bruges intelligent, og viden baseres herpå. Med energitallene ved hånden er det muligt at sige, hvad status er i forhold til det samlede mål for branchen.

Desuden kan spørgsmål fra myndigheder, presse og politikere om vandværkernes bidrag til den grønne omstilling besvares, og det giver en større legitimitet og goodwill i det politiske landskab, når fakta er veldokumenteret.

Klimafolkemødet i Middelfart

Solen skinnede tre dage i træk, da Klimafolkemødet 2021 under årets tema "Klimahandling sammen" fandt sted i Middelfart i begyndelsen af september, hvor Danske Vandværker deltog sammen med Region Fyn og Region Syd. Formålet med folkemødet er at skabe løsninger på klimaudfordringen og inspirere både borgere, beslutningstagere, virksomheder og organisationer til handling.

Foreningen havde taget initiativ til to debatter og havde en bod, hvor folkemødets deltagere blev budt på en smagsprøve af det lokale, forbrugerejede råvand fra Strib og en god snak om drikkevand fra hanen. Det var samtidig også en god mulighed for at sætte både drikkevand og grundvandsbeskyttelse på dagsordenen, eftersom mange af de besøgende skulle til stemmeurnerne til Kommunalvalget i november.

Vandværkernes bidrag til verdensmålene

Danske Vandværker ønsker at tage et samfundsmæssigt ansvar og har derfor udvalgt seks af FN's 17 verdensmål, som vandværkerne i deres daglige arbejde er med til at støtte op om. Til at hjælpe med at omsætte verdensmålene til konkrete initiativer er der udarbejdet pjecen "Det bæredygtige vandværk".

5 LIGESTILLING MELLE KØNNENE

Sammensætning af bestyrelsesmedlemmer i vandværkerne er nogle steder mere mangfoldig end andre. Der er et stigende fokus på at rekruttere bredere for at styrke kompetencer og mangfoldighed.

6 RENT VAND OG SANITET

Det er et kerneområde for Danske Vandværkers medlemmer som hver dag arbejder for at levere og sikre godt og sundt drikkevand til forbrugerne og holde liv i den decentrale vandforsyning.

7 BÆREDYGTIG ENERGI

Flere vandværker bidrager til bæredygtig energi, når de benytter vedvarende energi f.eks. solceller, har opmærksomhed på energioptimering i deres vandkredsløb og generelt sparer på energien.

9 INDUSTRI, INNOVATION OG INFRASTRUKTUR

Vandværker opgraderer deres komponenter og udstyr med fokus på drift- og it-sikkerhed og digitalisering samt stiller deres vandværk til rådighed for afprøvning af ny teknologi.

12 ANSVARLIGT FORBRUG OG PRODUKTION

I vandværkets drift kan flere processer pege mod at sikre ansvarligt forbrug og produktion blandt andet bæredygtige indkøb, genanvende hvor det er muligt og fokus på at reducere vandspild.

17 PARTNERSKABER FOR HANDLING

Vandværker indgår i mange partnerskaber. Det er for eksempel med andre vandværker, med de lokale myndigheder og med leverandører til vandbranchen.

Nøgletal

Årligt indberetter medlemmerne nøgletal, som både bliver brugt til grundlag for det enkelte medlems kontingent, men som også giver en viden om medlemmerne. Som nye obligatoriske indberetninger blev medlemmerne i 2021 bedt om at indtaste deres energital.

Danske Vandværkers medlemmer 2021

1.743

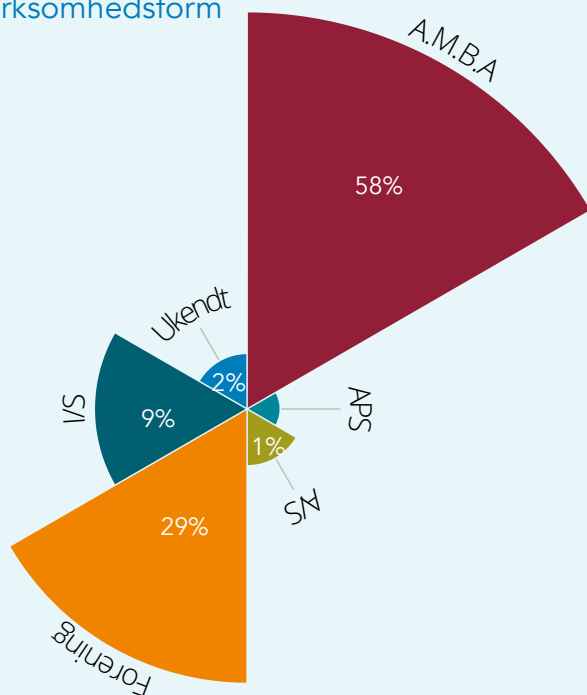
Vandværker

315

Virksomheder

Vandværksmedlemmes virksomhedsform

Ind- og udmeldinger i 2021

34

Sammenlagt

4

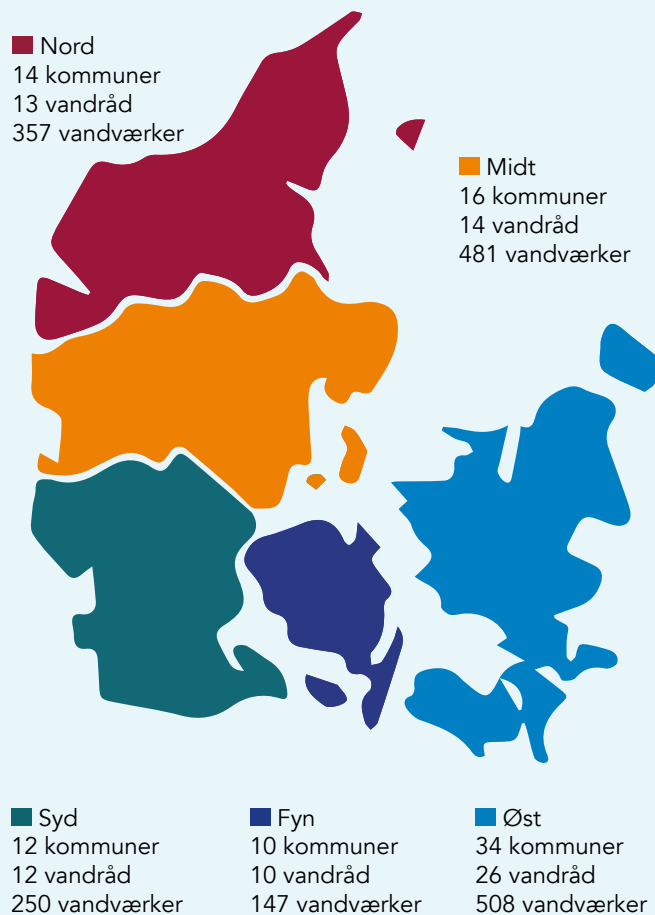
Indmeldt

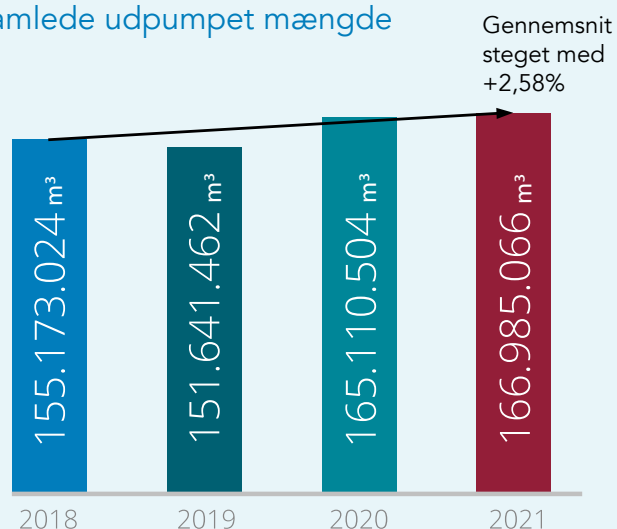
11

Udmeldt

Medlemsfordelingen fordelt på regioner

Udviklingen i medlemmernes samlede udpumpet mængde

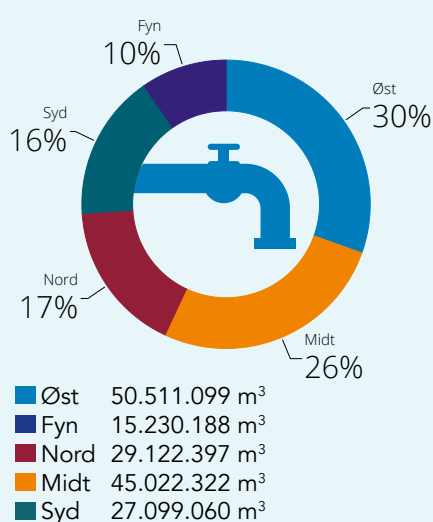

 166.985.066
Samlet udpumpet vandmængde

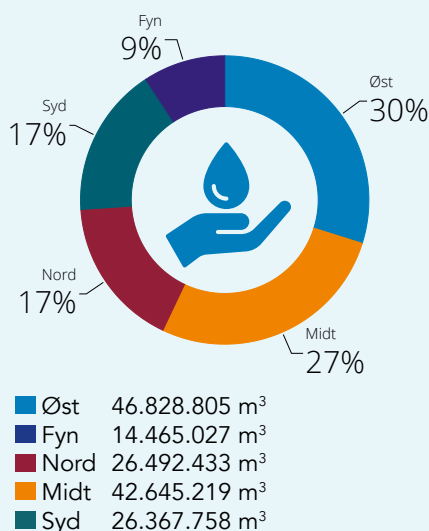
 156.799.242
Samlet leveret vandmængde

 1.156.297
Samlet antal forbrugssteder

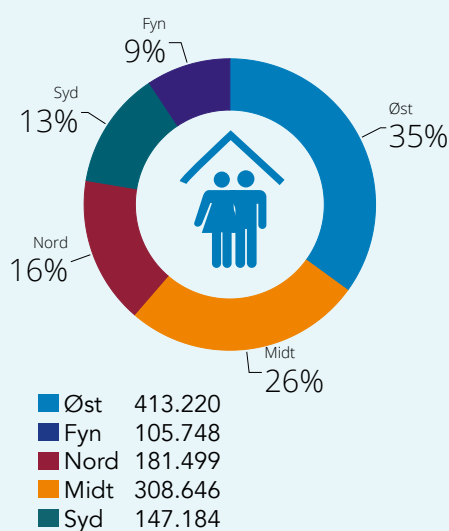
Samlet udpumpet vandmængde fordelt på regioner

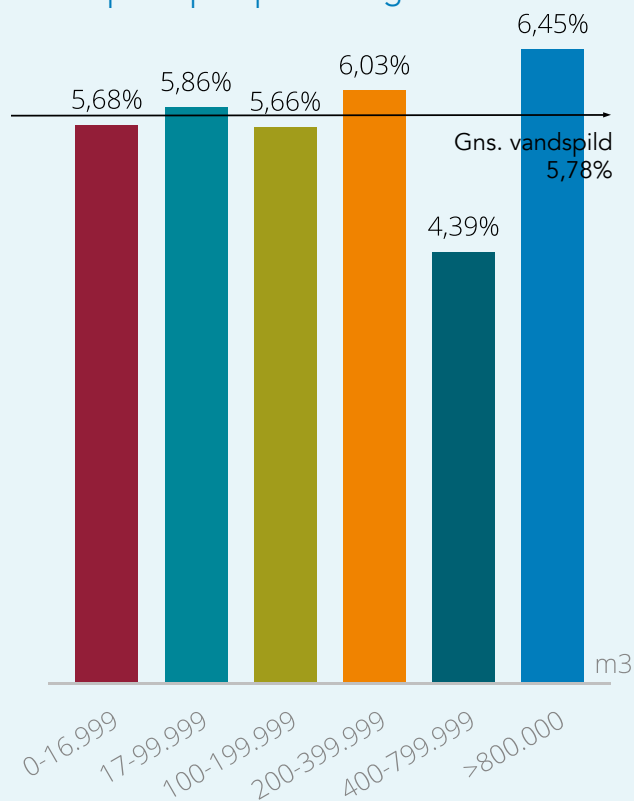
Samlet antal leveret mængde vand fordelt på regioner

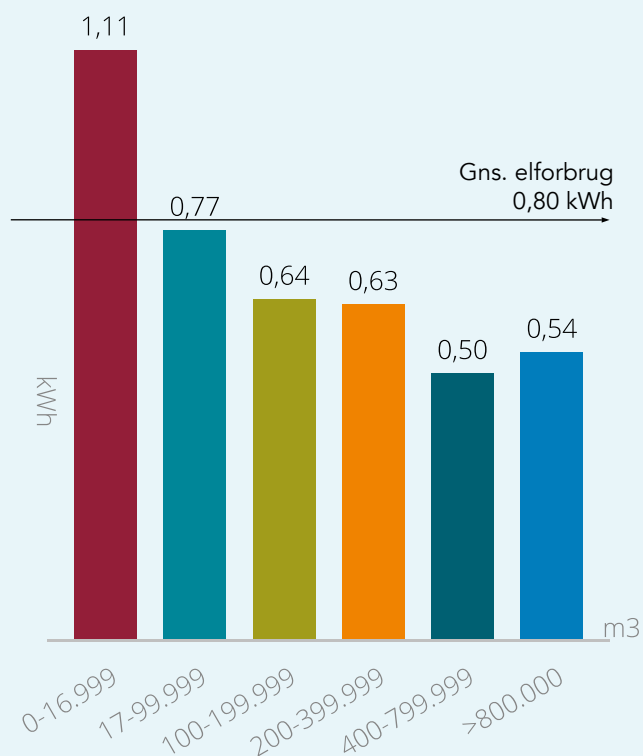
Samlet antal forbrugssteder fordelt på regioner

Gennemsnitlig vandspild i procent fordelt på udpumpet mængde

Gennemsnitlig elforbrug (inkl. varme) pr. leveret m³ fordelt på udpumpet mængde

Datagrundlag: Tal er beregnet på baggrund af indberetninger fra 92,5% af foreningens medlemmer.
Note: Regionsgrænser er forskellige fra Danmarks regionsopdeling, jf. regionernes vedtægter.

Sekretariatet

Danske Vandværkers sekretariat har to hovedopgaveområder: medlemsservice og interessevaretagelse. Selvom Covid-19 i 2021 lagde en vis dæmper på aktiviteten, så har det alligevel været et travlt år på både de interne og eksterne linjer. Det har resulteret i flere nye tiltag med særligt fokus på det digitale og it-sikkerhed og en fortsat god dialog med nye og eksisterende samarbejdspartnere.

Dagligdagen i sekretariatet

Sekretariatets arbejde i 2021 fortsatte, hvor 2020 slap. Covid-19 hærgede landet og ad flere omgange håndterede medarbejderne deres arbejde fra hjemmearbejdspladsen. Rutinerne fra den store nedlukning i 2020 blev bragt med ind i 2021 med blandt andet faste online morgenmøder, som understøtter en større videndeling om opgaver, udfordringer og efterspørgsel fra medlemmerne og heraf inspiration til informationer på foreningens kommunikationskanaler og til spørgsmål og afklaringer hos medlemmerne.

Glæden var stor, da lempelse af restriktionerne igen gjorde det muligt at komme ud og fysisk møde foreningens medlemmer til både møder, kurser og vandværksmesser. Den gode vandværkssnak og den direkte øjenkontakt med medlemmerne har været savnet.

Der er ingen tvivl om, at Covid-19 har skabt en ny arbejdsform, og den videreføres i sekretariatet. Det betyder for eksempel muligheden for at arbejde hjemmefra to dage om ugen, som giver en større mulighed for fleksibilitet og fordybelse i forhold til løsning af arbejdsopgaver. Der er dog ingen tvivl om, at det er foretrukket at sidde fysisk sammen, når nye tiltag og indsatser skal udvikles.

Hacker-besøg og nyt dokumenthåndteringssystem

Cyberkriminalitet kan ramme alle. Det fik foreningens sekretariat på egen krop at føle i 2021, hvor foreningens hjemmeside blev udsat for hackerangreb. U hensigtsmæssige kodelumper blev lagt ind på hjemmesiden, men der var på intet tidspunkt mistanke om, at hackerne fik adgang til personfølsomme oplysninger. De åbne indgange blev hurtigt blokeret, men det var en lærestreg. På baggrund af angrebet blev en gennemgang af alle systemer sat i gang, it-beredskabsplanen blev revideret, og retningslinjer om god it-adfærd blev strammet op.

Sekretariatet har desuden arbejdet for en mere digital tilgang til måden at arbejde på. Konkret betød det implementering af et elektronisk sags- og dokumenthåndteringssystem, som både giver medarbejderne bedre mulighed for at håndtere medlemshenvendelser og en mere enkel og emnebaseret filstruktur, der gør det nemmere at genfinde relevante dokumenter, og samlet giver en smartere måde at arbejde på. Desuden er det blevet muligt at trække forskellige former for statistik om medlemmerne.

Partnerskabet for Bæredygtig Vandforsyning var i midten af 2021 samlet til en Grundvandscamp, hvor ideer til fremtidssikring af drikkevandet blev udvekslet. Partnerskabet består udover Danske Vandværker og Region Sjælland af repræsentanter fra myndigheder, landbrugs-, natur- og miljøorganisationer, virksomheder og vandværker.

Samarbejde med andre brancheforeninger, organisationer og politikere

Bredt samarbejde om miljø og grundvand

Foreningens samarbejdsflader spænder bredt. Lige fra Danmarks Naturfredningsforening om for eksempel grundvandsbeskyttelse og grundvandsparker til samarbejde med Landbrug & Fødevarer om BNBO og ny sprøjtemiddelstrategi.

Der har været en tæt og tillidsfuld dialog med Miljøministeriet og Miljøstyrelsen om fund af nye, skadelige stoffer i grundvandet og den politiske indsats for at fremme BNBO og grundvandsparker. Også DANVA er en tæt samarbejdspartner, når faglige og politiske emner skal drøftes og fremmes politisk.

Nye samarbejder på tværs af interesser så dagens lys i forbindelse med konferencen på Christiansborg om fremtidens drikkevand, som blev til sammen med Dansk Planteværn, Økologisk Landsforening og JA (fagforening inden for natur, miljø og fødevarer).

Foreningen har fortsat det gode samarbejde i Partnerskab for Bæredygtig Vandforsyning til fremtidssikring af drikkevandet. Partnerskabet består udover Danske Vandværker og Region Sjælland af repræsentanter fra myndigheder, landbrugs-, natur- og miljøorganisationer, virksomheder og vandværker.

På regionalt og lokalt niveau samarbejdes løbende med Danske Regioner, Kommunernes Landsforening og de enkelte kommuner om fremtidssikring af grund- og drikkevand.

Pres på forsyningssektoren – fokus på energi, klima og effektivisering

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet er en central spiller, når det gælder de politiske rammer for vandforsyningerne, og der er løbende dialog med ministeriets embedsfolk og politiske ordførere i forhold til kommende lovgivning. Desuden er der også løbende dialog med Forsyningssekretariatet om især den økonomiske regulering af vandsektoren.

2021 bød på et samarbejde med miljøorganisationen Plastic Change om en fælles kampagne med fokus på vand fra hanen frem for indkøb af flaskevand, der skader både miljø og klima, og sekretariatet kom med i et Advisory Board under Teknologisk Institut med fokus på gennem ny viden og teknologi at opnå en bæredygtig produktion og distribution af drikkevand til gavn for den grønne omstilling og dansk eksport.

Demokratisk ejerskab i fokus

Det gode samarbejde med Tænk tanken Demokratisk Erhverv med fokus på at fremme udviklingen af demokratisk ejede virksomheder og forsyninger i Danmark fortsatte i 2021 blandt andet via deltagelse i netværksarrangementer og konferencer.

Arbejdet med verdensmålene i sekretariatet

Danske Vandværker ønsker at tage et samfundsmæssigt ansvar. Foreningen har udvalgt seks verdensmål, og sekretariatet har indenfor de valgte mål bidraget på forskellig vis.

VERDENSMÅL
for bæredygtig udvikling

5 LIGESTILLING MELLEM KØNNENE

Foreningen har taget et socialt ansvar ved i sekretariatet at have haft en ledig akademiker i ti ugers praktik med opgaven at udarbejde et oplæg om bæredygtige indkøb, og en medarbejder, der efter længere tids jobfravær, skulle i arbejdsprøvning. Ved rekruttering af nye medarbejdere er der fokus på at styrke mangfoldigheden i forhold til køn og alder, uden dog at gå på kompromis med den ønskede faglighed.

Sekretariatet kønsfordeling

Gns.alder: 47 år

6 RENT VAND OG SANITET

Foreningens virke handler om at sikre godt og sundt vand til forbrugerne. Derfor bidrager sekretariatet gennem sit daglige arbejde og kontakt til medlemmer til dette verdensmål gennem vejledningsmaterialer og foldere med fokus på grundvandsbeskyttelse blandt andet om pesticidfri drift og biodiversitet.

7 BÆREDYGTIG ENERGI

En sidegevinst til større grad af hjemmearbejde og færre møder ude i landet er, at der i 2021 er sket en besparelse på 39.837 kørte kilometer i forhold til 2019. Sammen med fokus på samkørsel til afholdte arrangementer bidrog det til en reduktion på 5,9 ton CO₂*.

I 2021 kørte sekretariatet, hvad der svarer til halvejs rundt om jorden.

9 INDUSTRI, INNOVATION OG INFRASTRUKTUR

Foreningen deltager i forskellige udviklingsprojekter med det formål at få ny indsigt og viden til gavn for medlemmerne og med tanke på fremtidens vandforsyning. I 2021 var det gennem deltagelse i Samarbejdende Cybersikkerhed, Fremtidens energi- og klimavenlige, digitale vandværk og Bæredygtig Vandforsyning.

DBI
BRAND OG SIKRING

Halfspace

Samarbejdende
Cybersikkerhed

NETVERK FOR
Bæredygtig
Vandforsyning

DERANT

**INDUSTRIENS
FOND**
PREMIER - DANSKE
KONSUMRÆTTER
The Danish Industry Foundation

12 ANSVARLIGT FORBRUG OG PRODUKTION

Når sekretariatet køber ind, er det med bæredygtighed i baghovedet. Desuden printes der qua mere hjemmearbejde mindre, og når der printes, er det oftest i sort/hvid. Der indkøbes økologisk frugt og kaffe. I 2022 implementeres en model for bæredygtige indkøb, som skal gøre det nemt at tage de bæredygtige valg med relevant hensyntagen til kvalitet og økonomi.

Bæredygtige indkøb med fokus
på produkternes livscyklus

17 PARTNERSKABER FOR HANDLING

Danske Vandværker samarbejder bredt både strategisk og operationelt med andre brancheforeninger, myndigheder, leverandører om mange forskellige emner men alle i relation til fortsat beskyttelse og bevarelse af drikkevandet. Læs mere om foreningens samarbejder på side 21.

Samarbejde med leverandører
til vandbranchen f.eks. om ny
teknologi

* Datagrundlag: Sekretariatets kørte kilometer i 2021 er sammenlignet med et normalår (2019), og der er medtaget medarbejderkørsel betalt af Danske Vandværker. Det er antaget, at én kørt kilometer udleder 150 g CO₂.

Danske Vandværker på de digitale medier

Den digitale medlemskommunikation foregår på flere kanaler herunder hjemmeside, et ugentligt nyhedsbrev og opslag på flere forskellige sociale medier.

Hjemmeside

DanskeVand.dk havde i alt 304.147 unikke sidevisninger. Der ses en tydelig effekt af et øget fokus på indberetning af tal fra medlemmerne, da medlems-siden er blevet besøgt 4.122 flere gange end året før.

Sociale medier

På tværs af alle sociale medier er Danske Vandværkers rækkevidde steget fra 110.000 i 2020 til 572.000 i 2021. Det har givet en stor vækst i følgere på kanalerne, og giver dermed foreningen et større talerør.

Besøg på unikke sider

I 2021 har der været 101.643 unikke sidevisninger af foreningens hjemmeside. De fem mest besøgte sider er listet her:

Danske Vandværkers forside	76.332
Medlemsoversigt#	16.412
Nyheder og pressemeddelelser	14.539
Arrangementer	13.462
Det skriver pressen	9.863

Sider, der kun kan besøges med medlemslogin.

16.412

27.378

For at skabe opmærksomhed om sprøjtefri haver og foreningens frøposer og skilte blev der afholdt en konkurrence, hvor følgerne kunne være med til at navngive skiltet, der stilles ved vandværkets naturhaver.

1.080 278↑

2.150 531↑

4.295

For at skabe opmærksomhed om Danske Vandværkers grønne idékatalog blev der på LinkedIn delt en video, hvor driftslederen fra Gilleleje Vandværk fortæller, hvordan de har arbejdet med energibesparelser.

2.407

Samarbejde med Plastic Change, der opfordrer danskerne til at vælge flaskevand fra.

419 25↑

288

Sparetips til, hvordan man kan skære ned på vandforbruget.

139 79↑

2.692 74↑

Åbningsrate
51.6 %

Følgere

Facebook

LinkedIn

Twitter

Instagram

Nyhedsbrev

Hvad byder 2022 på – de store linjer

Det kommende år fortsætter, hvor 2021 slap, med mange nye tiltag og projekter i støbeskeen, som skal bane vejen for foreningens fortsatte udvikling til gavn for medlemmerne.

Styrket indsats om boringsnære beskyttelsesområder

Inden 2023 er det målet, at der skal være forhandlet frivillige aftaler om de boringsnære beskyttelsesområder (BNBO). Efter en del medlemshenvendelser med ønske om hjælp besluttede foreningens politiske ledelse i slutningen af 2021 at styrke rådgivningen om emnet overfor medlemmerne. Baggrunden var et behov for at styrke vandværkets muligheder for at komme godt igennem forløbet frem mod en aftale om BNBO-beskyttelse

Den styrkede indsats består af:

- Individuel rådgivning om løsningsmuligheder for beskyttelse i BNBO-området, den strategiske fremtid for boringen, input til og vurdering af BNBO-erstatninger, kommunens risikovurdering, skabeloner og gennemgang af aftaletekster samt forberedelse af forhandlingen.
- Nye og målrettede BNBO-kurser, -webinarer, -workshops og -værktøjer
- Styrket kommunikation om BNBO via foreningens medier og kanaler
- Opnormering i sekretariatets rådgiverteam med en BNBO-specialist.

Samtidig er der også et politisk pres fra miljøministeren om at komme i mål med de frivillige aftaler indenfor fristen. I første halvår af 2022 kontakter Danske Vandværker de medlemmer, der er involveret i BNBO-arbejdet, for at få et mere præcist billede af status for aftalerne.

Der afholdes i foråret 2022 desuden regionale inspirationsmøder for medlemmer af Danske Vandværker, DANVA, Kommunernes Landsforening og Landbrug & Fødevarer for at sætte ekstra skub i arbejdet med at komme i mål.

I 2022 vil Danske Vandværker derfor fortsat nøje følge myndighedsarbejdet blandt andet som aktivt medlem af BNBO-følgegruppen under Miljøministeriet og ved løbende at følge kommunernes indberetninger af status på BNBO.

Ny drikkevandsbekendtgørelse og drikkevandsdirektiv

Danske Vandværker og DANVA er gået sammen om at give fælles indspark til arbejdet med ny drikkevandsbekendtgørelse og drikkevandsdirektiv blandt andet i form af en række opmærksomhedspunkter, der bør tages i betragtning, når det nye direktiv skal implementeres i dansk lovgivning.

Det gode bestyrelsesarbejde

I 2022 vil der fortsat være fokus på at inspirere foreningens medlemmer til det gode bestyrelsesarbejde, for forandringer i det omkringliggende samfund kræver, at man som bestyrelse hele tiden udvikler sig. For eksempel er hele dagsordenen om klima og bæredygtighed samt it-sikkerhed emner, som en bestyrelse bør have som opmærksomhedspunkter. Til hjælp for det vil foreningen i det kommende år i samarbejde med Dansk Fjernvarme revidere Kodeks for godt bestyrelsesarbejde, som udkom første gang i 2018.

I foreningens strategi er det målet, at flere bestyrelser evaluerer deres arbejde, og til det er kodekset et godt værktøj. Til inspiration vil gode eksempler og mere viden om det gode bestyrelsesarbejde blive bragt via foreningens kommunikationskanaler, og fortsat markedsføring af kurser og arrangementer om emnet skal være med til at videreudvikle bestyrelsesmedlemmernes kompetencer.

Udviklingsprojekt – Decentral rensning af DMS

Der er indgået aftale med Teknologisk Institut om projektet "Decentral rensning af DMS". Formålet er at udvikle en innovativ, decentral teknologi til fjernelse af DMS fra grundvand ved selve grundvandsboringen. Udvikling af denne decentral teknologi vil anvende de seneste fund i forbindelse med test af DMS-adsorberende materialer, kulfiltermateriale samt viden om kemisk og anaerob DMS-filtrering. Grundvand med DMS fra tre vandforsyninger, heraf to medlemmer fra Danske Vandværker, undersøges i laboratoriet, imens pilot og mini-fuldskala løsning afprøves på stedet ved en grundvandsboring i Roskilde. Projektet begynder i januar 2022 og forventes at køre hele året. To vandværker indgår i testforsøgene i 2022.

Folkemøder og international vandkongres

Folkemøder i 2022

Danske Vandværker deltager på Folkemødet på Bornholm. Der planlægges to debatter med overskrifterne: "Kampen om arealerne" og "Grundvandsparker" samt et møde med de bornholmske vandværker med oplæg om foreningens arbejde og erfaringsudveksling om rekruttering af nye bestyrelsesmedlemmer.

Foreningen deltager på Klimafolkemødet i Middelfart med en bod bemandet af Region Fyn og Region Syd. Der planlægges deltagelse i en debat. I boden vil der være mulighed for at smage på råvand og få en god vandsnak. Danske Vandværkers Region Nord vil være til stede på Festival of Europe i Mariager. Sekretariatet stiller folkemødekufferter med tre forskellige temaer og understøttende materiale til rådighed, som både regioner og vandværker kan leje/låne.

Politiske fokusområder

Grundvandsbeskyttelse

BNBO

Fortsat fokus på at indgå frivillige aftaler mellem vandværker og lodsejere.

Grundvandsparker

Implementering af den politiske aftale i forbindelse med finansloven for 2022.

Prioritering i indsatsen mod skadelig kemi

Flere og flere nye stoffer dukker op. Hvordan sikres fokus på de mest skadelige stoffer?

Grøn omstilling

Nyt Energi- og Forsyningsudspil

Udspillet fra Klima-, Energi og Forsyningsministeriet ligger i forlængelse af den politiske aftale om en grøn affaldssektor, vand og cirkulær økonomi fra juni 2020 og har blandt andet fokus på en grøn omstilling af den danske vandsektor og øget eksport af vandteknologi. Foreningen giver input til udspillet.

Regulering af vandsektoren

Ny vandsektorlov forventes efteråret 2022

Det kommende lovforslag forventes at have fokus på de effektiviseringskrav, der blev lagt op til i 2018-aftalen, og vil formentlig medføre nye elementer i form af fleksible indtægtsrammer og en forbrugerbeskyttelsesmekanisme (som kommer oven i hvile-i-sig-selv-princippet).

International vandkongres

I september bliver Bella Centret i København omdannet til et verdensomspændende mødested for den danske og internationale vandbranche med udstilling og kongres, når International Water Association (IWA) inviterer industri, forskning og vandforsyninger til at vise deres kompetencer frem og dele viden og erfaringer.

Danske Vandværker er sammen med DANVA og en række virksomheder med i Den Danske Pavillon, som bliver et udstillingsvindue med præsentation af vandets vej fra boring til behandling og levering af vand og i sidste ende håndtering af spildevandet. Foreningen planlægger en temadag for medlemmerne i tilknytning til kongressen med efterfølgende besøg på udstillingen.

Årets Vandværkspris uddeles for første gang

I 2022 uddeler Danske Vandværker for første gang Årets Vandværkspris, hvis formål er at fremhæve og synliggøre det ekstraordinære vandværksarbejde inden for et af foreningens strategiske fokusområder: Grundvandsbeskyttelse, grøn omstilling, digitalisering eller forbrugereje. Det kan for eksempel være et vandværk, som har gjort noget ekstraordinært, igangsat nye initiativer eller på andre måder gjort sig bemærket. En jury udvælger på baggrund af de indstillede vandværker et antal nominerede, som herefter lægges ud til afstemning blandt foreningens medlemmer.

Vinderen er fundet på Vandets Dag den 22. marts 2022.

Foreningens økonomi

Foreningen har et ønske om en kontrolleret reduktion af den likvide beholdning over en 5-årig periode frem mod 2024. Der er derfor i dette og det kommende års budget indregnet et negativt resultat. Resultatopgørelsen for 2021 viser et plus på 853.612 kr. mod et minus på 2.407.388 kr. for 2020. Balancen viser en egenkapital på 16.851.294 kr.

Set i sammenhæng med påvirkningen af Covid-19 finder ledelsen årets resultat meget tilfredsstillende.

På grund af Covid-19 blev der af forsigtighedshensyn ikke indregnet afholdelse af messer i budgettet. Det lykkedes dog at afholde to af de normalt tre messer, hvilket har påvirket regnskabet positivt i forhold til budgettet med cirka én million kroner.

Det generelle omkostningsniveau i 2021 har ligget lidt under normalen, da der har været mindre kørsel og en generel tilbageholdenhed i forhold til udgifter - en del af de sparede udgifter er dog omkostninger, der er skubbet til 2022.

Grundet usikkerheden om afholdelse af messer blev det ekstraordinært besluttet at reducere størrelsen på tilskuddet til regionernes arbejde og honorar.

Foreningen har truffet et strategisk valg om at styrke udviklings- og innovationsarbejdet med eksterne partnere. Projekt om "Fremtidens energi- og klimavenlige, digitale vandværk" gennemføres med støtte fra MUDP (Miljøudviklings- og demonstrationsprojekt), og projekt om "Samarbejdende cybersikkerhed" gennemføres med støtte fra Industriens Fond.

Et uddrag fra foreningens årsregnskab kan ses på næste side. Det fulde regnskab for Danske Vandværker er tilgængelig for foreningens medlemmer og kan findes på Min Side.

Resultatopgørelse

Note		2021	Ikke revideret budget	2020
		DKK	t.DKK	DKK
1	Nettoomsætning	21.134.053	20.161	19.749.200
2	Andre driftsindtægter	119.360	157	118.880
	Indtægter i alt	21.253.413	20.318	19.868.080
3	Andre eksterne omkostninger	-2.944.063	-3.155	-4.087.370
5	Lokaleomkostninger	-391.873	-357	-357.978
6	Administrationsomkostninger	-3.418.278	-4.071	-4.135.181
4	Personaleomkostninger	-12.686.580	-12.780	-12.686.709
7	Af- og nedskrivninger af immaterielle og materielle anlægsaktiver	-820.402	-965	-848.982
8	Andre driftsomkostninger	-60.388	-53	-128.846
	Resultat af primær drift	931.829	-1.063	-2.376.986
	Indtægter af andre kapitalandele, værdipapirer og tilgodehavender, der er anlægsaktiver	5.474	0	43.791
9	Finansielle omkostninger	-83.691	0	-74.193
	Finansielle poster i alt	-78.217	0	-30.402
	Årets resultat	853.612	-1.063	-2.407.388
Forslag til resultatdisponering				
	Overført resultat	853.612	-1.063	-2.407.388
	I alt	853.612	-1.063	-2.407.388

**Danske
Vandværker**

Solrød Center 20 C
2680 Solrød Strand

www.danskevv.dk
info@danskevv.dk

Sekretariatets åbningstid
Mandag-torsdag: 9.00-15.00
Fredag: 9.00-14.00